

Slovenski dom

Štev. 85.

V Ljubljani, v četrtek, 16. aprila 1942-XX

Leto VII.

Izključno pooblaščenec za oglaševanje italijanskega in tuje-
ga izvora: Unione Pubblicità Italiana S. A. Milano

Uredništvo in uprava: Kopitarjeva 4, Ljubljana
Redazione Amministrazione: Kopitarjeva 4, Ljubljana

Concessionaria esclusiva per la pubblicità di provenienza italiana
ed estera: Unione Pubblicità Italiana S. A. Milano

Vojno poročilo št. 683:

Uspešni letalski spopadi nad Cirenajko

Uradno vojno poročilo št. 683. pravi:

Živahno letalsko delovanje nad Cirenajko. Naša lovska letala, ki so se spustila v boj z moč-
no anglosko skupino blizu Ain Gazale, so se-
strelila dve letali, 10 pa jih izdatno obstreljevala.
Pri angleškem poletu na Bengazi, ki ni
naredil žrtev, je padlo na tla eno anglosko letalo,
ki ga je zadel protiletalska obramba.
Dve naši letali se nista vrnila v oporišče.
V srednjem Sredozemlju so naša lovska
letala v zračnem boju sestrelila eno anglosko
ogledniško letalo.

Novi japonski nastopi na Filipinskih otokih

Letalski napadi na otoka Mindanao in Cebu — Topniško obstreljevanje ameriških posojank pred Manillo

Tokio, 16. aprila. s. Z nekega letalskega
oporišča na Filipinih poročajo, da je japonsko
mornariško poveljstvo hudo poškodovalo letališ-
če Mindanao ter letališče Delmante na severu te-
ga otoka. Hudo so bila bombardirana pristajališ-
ča, vojašnice in drugi cilji; izbruhnili so tu-
di hudi požari.

Batang, 16. aprila. s. Japonsko težko top-
ništvo, razpostavljeno na obrežju polotoka Ba-
tanga, ki obvladuje Manilski zaliv, je včeraj
obstreljevalo ameriško oblegano posadko na
otoku Corregidorju ter povzročilo hudo škodo
četam in utrdbam na otoku. Tudi japonsko le-
talstvo je nadaljevalo s strahovitimi bombardir-
anjem Corregidorja. Japonska letala so metala
hude eksplozivne bombe na trdnjavo in na
protiletalske postojanke, na druge vojaške cilje
in na ladje, zasidrane v bližnjih vodah.

Tokio, 16. aprila. s. Oddelki japonskega le-
talstva so bombardirali ter s strojnimi ob-
streljevali ameriške čete, ki se še drže na fili-
pinskem otoku Cebuju in sicer blizu mesta Ce-
buja samega. Vsa japonska letala so se vrnila
na oporišča.

Bangkok, 16. aprila. s. Radio Delhi poroča,
da se množijo japonski pritisk na vsem bojišču
ob reki Irawadiju. Na vseh predelih potekajo
hudi boji. Novice o zasedbi nekega kraja, ki leži
45 km jugovzhodno od Magveja, so povzročile
nov umik angleških čet na tem predelu. V do-
lini reke Zitanga kitajske čete nadaljujejo z
umikom ter skušajo ustaviti japonsko napre-
dovanje. Japonsko letalstvo je bombardiralo
dve mesti v Birmi.

Sanghai, 16. aprila. s. Novice iz Čungkinga
pravi, da je položaj v Birmi, kjer so Japonci
povsod obnovili ofenzivo, povzročil resne misli
v kitajskih krogih. Japonsko desno krilo je pre-
koračilo reko Svar, ki teče skoraj vzporedno z Zi-
tangom in sicer kakih 30 km od mesta Tungoo.
Zaradi tega je kitajsko levo krilo v težavnem
položaju. Tudi vse kitajske postojanke severno
od mesta Tungoojo ogražajo Japonci, ki prodi-
rajo od Promea na sever in pred katerimi se
Angleži vedno umikajo. Kitajci se pritožujejo
zaradi slabega letalskega varstva, zakaj ameri-

ška letala, ki so bila poslana na kitajsko boji-
šče, niso zadosti številna.

Tokio, 16. aprila. s. Uradno poročajo, da se
v južnih ozemljih vojskuje pet japonskih ekspi-
dijskih zborov. V to silo so vključene tudi tiste,
ki delujejo v Birmaniji. Vseh pet zborov je pod
poveljstvom generala grofa Hisikija Teraucija.

Vesti 16. aprila

Snoči je bila v Budimpešti seja ministrskega
sveta, ki jo je vodil predsednik De Kallay.
Odbor je odobril zakonski načrt o razla-
stitvi posestev, ki so jih imeli doslej v ro-
kah Judje.

Madžarska vlada hoče utrditi svojo nohranjo
fronto in je zato ustanovila urad, ki naj
spravi v sklad vse nacionalno delovanje. Za
načelnika tega urada je vlada imenovala
podtajnika pravosodja dr. Stefaniya Anta-
la, ki bo imel naslov ministra brez listnice.

Predsednik kanadske vlade Mackenzie King je od-
potoval iz Ottawe v Washington na sestanku
zavezniškega vojnega sveta za Tiho morje.

Clani navideznih vlad, ki so jih ustanovili v Lon-
donu begunci iz vseh držav, pogazanih v se-
danji vojni, so se odločili, da se v kratkem
preselijo v Združene države, ker se v Londonu
ne počutijo več varne, poročajo danski listi.

Zaradi udara zemlje se je v Jasseyju v Romuniji po-
rušilo 300 hiš, 200 je bilo poškodovanih, ostale
pa so morali izprazniti.

Angleške oblasti v Indiji z vso naglico utrjujejo
obrambne naprave okrog trdnjave Peshavar na
severozahodni meji. Domnevajo, da bo ob ja-
ponskem napadu na Indijo sedež indijske vlade
bržkone premiščen v Peshavar.

Po 13 dneh nadzorstvenega potovanja po vzhod-
nem bojišču se je povrnil v Bukarešto romun-
ski maršal Antonescu.

Avstralski min. predsednik Curtin je prevzel tudi
mesto ministra za narodno obrambo, ker upa-
ja, da bo on lažje ustvaril zvezo med avstral-
sko vlado in generalom Mac Arthurjem.

V Cairo je prispel angleški minister in posebni od-
poslanec za Indijo, sir Stafford Cripps.

Včeraj je v zbornici slovesno prisegel predsednik
portugalske republike general Carmona, ki je
bil že v drugič izvoljen za državnega predse-
dnika.

Nemška vojna mornarica in letalstvo sta v času od
1. okt. 1941 do 31. marca 1942 v borbi proti
Angliji potopili: težko križarke »Sydney«, 3
lažje križarke, letalonosilko »Unicorn«, 14 ru-
šilcev, 5 podmornic, 18 stražnih ladij, 18 tor-
pednih čolnov, 8 manjših stražnih ladij 3 kor-
vet, 2 ladje, 4 torpedovke in 3 lovce podmornic.
Poškodovana sta 1 težko in 9 lažjih križark, 15
rušilcev, 5 podmornic, 4 motorne čolne, 5 na-
daljnjih vojniških ladij manjše tonaže. Nadalje
je bilo potopljenih 327 tovornih ladij s skupno
tonažo 1.830.100 tonami in poškodovanih 117
tovornih ladij. V istem času pa je bilo sestrel-
jenih 860 angleških letal, poročajo nemški vo-
jaški krogi.

Budimpeštanske oblasti so do lanskega leta vzele
koncesijo 53 judovskim kavarnarjem in pre-
povedale vsem kavarnam da ne smejo v bo-
doče kavarne in restavracije zaposlovati ju-
dovskih natakarjev ali natakarice.

V Washingtonu so imeli v torek ponoči prvo po-
polno vajo za protiletalsko obrambo. Pri teh
vajah je sodelovalo 75.000 policajev, avstrijcev
in članov protiletalske obrambe.

Načrti za povečanje nemškega trgovskega ladjevja

Berlin, 16. aprila. s. Nemčija pri vseh napo-
rih, ki jih izpolnjuje, da bi pospešila doseg zma-
ge, pripravlja tudi načrt za izdelavo trgovskih la-
dij, ki bodo imele največji pomen v prometu nove
Evrope. Med hamburškimi in bremenski ladjarji
potekajo zdaj važna pogajanja, ki naj izključijo
sleherno domačo ladjarsko konkurenco, ki bi se
izkazala za nevarno narodnim koristim. Hambur-
ški ladjarji mislijo dati v delo dva prekomornika
po 36.000 ton, več motornih tovornih ladij po
10.000 ton, ki bi lahko vozile tudi kakih 20 po-
tnikov v enem samem razredu. Mislijo menda tudi
na izdelavo kakih 12 motornih ladij za mešani
promet, ki bi lahko vozile tudi po 100 potnikov.
Drugi ladjarji preučujejo možnosti, kako bi znat-
no povečali in izboljšali svoje ladjeve in sicer
tako, da bi dajali prednost ladjam za prevoz ben-
cina, v kolikor bi to bilo možno. Vse te ladje naj
bi bile namenjene v glavnem za promet z afri-
škimi in azijskimi lukami.

Obsodbe v Nemčiji

Berlin, 16. aprila. s. Neki Kaeving in Koberg
sta bila obsojena pred posebnim sodiščem v Ber-
linu na smrt ter na trajno izgubo vseh državljan-
skih pravic. Oba sta izkoristila vojaško zatajni-
tev in sta ropala na škodo žensk. V enem izmed
teh primerov je bil donos roba samo štiri marke.

Dalmacija praznuje obletnico svojega odrešenja

Pregled dela in uspehov v prvem letu italijanske zasedbe

Split, 16. aprila. s. Split je včeraj z obredi
najvišje vere praznoval prvo obletnico svojega od-
rešenja. Dopoldne so vrgli v morje lovorjev ve-
nec, da bi počastili sveti spomin junaških itali-
janskih mornarjev. Slovesnosti so se udeležili za-
stopniki oblasti in stranke, zastopniki Nemcev, od-
delki stranke in oboroženih sil. Skupina skvadri-
stov je simbolični obred spremljala s salvi iz
pušk, oddelki vojske pa so prasketali s strojni-
cami. Nato so na pobudo občine odkrili na trgu
Nazario Sauro spominsko ploščo na čast osvobo-
diteljske čet. Plošča nosi naslednji napis: »15.
aprila XIX. so motorizirani oddelki II. armade
z neubranljivim zmagovitim zagonom prevozili
cesarske ceste iz rimske Salone ter planili v Split,
da bi na starih razvalinah po dolgi stoletjih za-
sadili nova rimska znamenja.«

Takoj zatem so se zastopniki civilnih, vo-
jaških in stranknih oblasti ter fašistične skupine
z zastavami in prapori podali na pokopališče, kjer
so položili lovorjeve vence na grobove tistih, ki
so slavno padli v vojski in revoluciji. Nato so
zastopniki oblasti in zastopniki stranke s prefek-
tom ter zveznim tajnikom na čelu krenili v povelj-
stvo armadnega zbora, da se poklonijo vojski.
Prefekt je v imenu vlade in v imenu stranke iz-
rekel poveljniku armadnega zbora navdušen po-
zdrav ter pel hvalnice zmagovalni vojski. Po-
veljnik armadnega zbora se je zahvalil za pomen-
ljivo poklonitev ter znova potrdil vezi bratskega
tovarištva, ki družijo stranko z vojsko, da bi se do-
segli cilji imperija.

Popoldne je zvezni tajnik v fašistovskem do-
mu izročil strankarsko izkaznico fašistovskim žen-
skam. Navzoči so bili prefekt, poveljnik armad-
nega zbora, poveljnik mornarice in poveljnik di-
vizije. Tajnikove navdušene besede so vzbudile
neskončno vzkljanje na Ducejev naslov.

V Zadru je imel pri tej priliki važen govor
guverner Bastianini, ki je poudaril delo oblasti
za zdravstveno in upravno ureditev Dalmacije.
Dojal je, da so zadolžene dalmatinske občine spravi-
li v red s tem, da so črtali vse vknjižbe na ob-
činske nepremičnine. Omejili so preveliko število
uradnikov. Ostali uradniki in duhovniki bodo od-
slej morali prisesti zvestobo državi. Za izboljšanje
zemlje v Dalmaciji je bilo določenih 70 milijonov
lir, za povečanje žitnega pridelka 5 milijonov lir.
Duce je tudi odločil, da bo jugoslovanska agrarna
reforma v Dalmaciji ostala, čeprav so bili zaradi
nje razlašeni tisoči Italijanov. Vprašanje prehra-
ne za Dalmacijo ni bilo lahko, toda italijansko
ljudstvo je dalo Dalmaciji svoj kruh, svoje olje,
svoje maščobe in svoje sočivje, tako da nikomur
ni manjkalo najpotrebnejšega. Izdani so bili ukrepi
za povečanje ribolova ter rudarstva in za vpo-
stavitve novih zvez z ostalo Italijo. Uveden je bil
fašistovski korporacijski red, določenih je bilo
190 milijonov lir za javna dela. Zdj preučujejo
regulacijski načrt za Split in Zader ter priprav-
ljajo ureditev Kotora in Šibenika. Vodstvo vseh
srednjih in ljudskih šol je bilo zaupano italijan-

Nova papeževa poslanica svetu

Vatikan, 16. aprila. s. 13. maja bo vati-
kanska radijska postaja ob 18.30 prenašala poslani-
ko, ki jo bo papež Pij XII. dal svetu ob svojem
škofovskem jubileju. Takoj, ko bo papež kon-
čal, bodo vernikom vsega sveta oddali njegov
govor, prevedel v glavne jezike. Na praznik
Vnebohoda bo sv. Oče imel v vatikanski bazili-
ki ob 11 tiho mašo za vernike iz svoje rimske
škofije. Tudi mašo bodo prenašali po radiu.

Obnova v madžarskih zasedenih ozemljih

Budimpešta, 16. aprila. s. Obnova južnih oze-
melj, ki so bila po zlomu Jugoslavije priključena
madžarski državi, živahno napreduje. Površina teh
pokrajin znaša 11.745 kv. km, prebivalstva pa je
1.024.876. Srbi so uničili 68 mostov, od katerih je
zdaj popravljivih že 39, 23 mostov pa so začeli iz-
ročili prometu. Škoda zaradi uničenih mostov znaša
50 milijonov pengov. Vrh tega popravljajo tudi vse
cestno omrežje, železniške proge, ki so jih Srbi po-
rušili, so obnovili in izročili prometu.

Vohunstvo na Švedskem

Stockholm, 16. aprila. s. Včeraj so v Stock-
holmu prijeli štiri tuje državljane, ki so vohunili
za neko tujo državo. Vohunstvo je bilo delno
usmerjeno tudi na škodo švedske. Razprava o
tem se bo začela prihodnje dni. Eden od prijelih
je bil ravnatelj velikega švedskega filmskega pod-
jetja, drugi trije so češkoslovaški begunci, eden
umetniški kritik, eden pa bivši režiser iz Prage,
eden dopisnik nekega ameriškega lista, četrti pa
bivši častnik češkoslovaške vojske.

Nemško vojno poročilo:

Odbijanje popuščajočih napadov na ruskem bojišču

Odjuga in poplave na srednjem delu fronte — Letalski nastopi na vseh odsekih

Hitlerjev glavni stan, 16. aprila. Nemško vr-
hovno poveljstvo objavlja naslednje uradno vojno
poročilo:

Sovražnikovo napadanje na vzhodnem
bojišču se nadalje popušča. Pri krajevnih na-
padalnih poskusih, ki so bili vsi odbiti, so imele
sovjetske čete hude izgube.

Nekateri nemški napadi so prinesli krajevne
uspehe.

Težko topništvo je nadaljevalo s obstrelje-
vanjem vojaških ciljev v Petrogradu in je
povzročilo velike požare.

Nemško letalstvo je bombardiralo pristani-
ške naprave in letališče v Sebastopolu.

V Severni Afriki živahno delovanje pa-
trol. Bombardirana so bila zbirališča angleških
vozil ter letališča.

Podnevi in ponoči so se nadaljevali napadi
na Malto. Uničena je bila velika radijska po-
staja Rinella.

Pri Malti in nad afriško severno
obalo so nemška lovska letala sestrelila devet
angleških letal.

Nad Rokavskim prelivom ter na
norveški obali je bilo uničenih devet nadalj-
nih angleških letal.

Tretja razprava zoper napadalce na nemškega poslanika v Turčiji

Ankara, 16. aprila. s. Včeraj je bila tretja
razprava v postopku proti obtoženima Rusoma
Pavlovu in Kornilovu, ki sta hotela ubiti nem-
škega poslanika von Papena. Obtožnica vztraja
v želji, da bi se stvar zavlekla. Pavlov je zase in
za svojega tovariša Kornilova zahteval začasno
svobodo proti jamstvu. Predsednik jima je izjavil,
da nista samo aretirana, ampak da sta tudi ob-
tožena hude krivde; zato ni misliti, da bi jih spu-
stili na svobodo. Tudi državni pravdnik se je
strinjal s tem ter ugovarjal zaradi stalnih posku-
sov obtožencev, da bi se postopek zavlekel. Nato
je Pavlov prosil, da bi smel priti v stik z enim
pravnih svetnikov, ki so prišli iz Rusije. Sodišče
mu je odgovorilo, da je po turškem zakonu pre-

Angleški bombniki so zadnjo noč izvedli polet
nad zahodno Nemčijo. Med civilnim prebi-
valstvom je bilo nekaj mrtvih in ranjenih. De-
set angleških bombnikov je bilo sestreljenih.

Berlin, 16. aprila. s. Včerajšnji večerni listi
objavljajo poročila vrhovnega poveljstva oborože-
nih sil, ki pravijo, da je na srednjem odseku vzhod-
nega bojišča pehota zdaj nerabna zaradi poplav,
ker se je močno odjugo. Vzhodno od Harkova so
posebni oddelki zavrnili slabotne boljševške na-
pade. Ob vzhodni krimski obali je nemško topni-
štvo poglavo v beg tri manjše sovjetske ladje, ki
so se skušale približati. Na finskem bojišču med
Ladoškim in Ončkim jezerom so Sovjeti prešli
v napad. Vendar pa so bili odbiti in so pustili na
bojišču več kot 2000 mrtvih; mnogo boljševikov je
bilo ujetih. Na laponskem bojišču so se mnogi sov-
jetski napadi sprico obrambnega ognja nemških
gorstih čet izjalovili.

Včeraj so nemška bojna letala in strmoglavci
posegli v boje ob Ilmenskem jezeru ter z bombami
in strojnimi uspešno napadali sovjetske čete, ki
so bile na pohodu in oklepa vozila. Nemška letala
so presenetila tudi druge boljševške čete, ki so se
zbirale in pripravljale na nove napade proti nem-
škim postojankam. Tamkaj zbrana oklepa vozila
so strmoglavci bombardirali, tako da je bilo veliko
število srednjih in večjih vozil uničenih.

povedano vmešavanje tujemu zagovorniku. Ker
sta obtožena z vedno novimi ugovori skušala po-
stopke zavleči, je predsednik po kratkem posvetu
s člani sodišča še enkrat dovolil obtožencema 5
do 10 minut časa, da bi podala ustno svoje opo-
be. Druge odgovore bosta mogla poslej dati le še
pismeno. Potem so prebrali pismo izjavo nem-
škega poslanika von Papena, v kateri je popisal,
kako je prišlo do napada. Besedilo naglašja,
da je vratar italijanskega poslanstva izjavil, da je
po napadu videl dva človeka, ki sta bežala. Pos-
lanik je dodal, da je vsak dan v spremstvu svo-
je žene zapuščal zasebno stanovanje ob 10 zju-
traj, da bi se odpravil v poslanstvo. Zato je bilo
lahko oprezovali okrog teh stanovaj.

ofenzive. Zaradi tega si ameriška vlada torej z
vsemi silami prizadeva, da bi pripravila Anglijo
do uspešne pomoči za Rusijo, je pa verjetnost, da
bo uspela, kaj majhna.

Sovjetska zveza je nezadovoljna z angleško in ame-
riško pomočjo, ker ni prejela vojnih potrebščin
v obljubljenih količinah, je povedal dosedanji
japonski veleposlanik pri sovjetski vladi gene-
ral Tatekava, ki se je vrnil v Tokio. Dejal je
tudi, da je vkorakanje sovjetskih čet v Iran
vzbudilo v Angliji nezadovoljstvo, ker se An-
glija boji, da bi se sovjetska Rusija ne začela
zanimati za Indijo.

Zvezni podtajnik v Logatecu, Planini in na Rakeku

Izrazil je zadovoljstvo nad dosedanjim delom, za bodoče pa naročil sodelavcem, naj zlasti poživijo socialno in propagandno delo

Ljubljana, 16. aprila.

Po naročilu zveznega tajnika je zvezni podtajnik Ernest Capurso v spremstvu fašistične Reje Arlette, pokrajinske tajnice Društva kmečkih gospodinj, opravil nadzorstveno potovanje v drugem pusu, v Logatecu.

Ko se je prepiral o uspehih podrejenih organizacij ter o politično-gospodarskem položaju na tem področju, se je hierarh zlasti zanimal za delavnost na polju izkazovanja pomoči in podpor.

Odtod je v spremstvu nadzornika logaškega področja obiskal vojaške oblasti v Logatecu. Podal se je nato na sedež krajevnega bojovniškega fašista ter si ogledal šolsko kuhinjo ter se prepiral o njenem zadovoljivem delu in razvoju.

Popoldne je zvezni podtajnik, spet v spremstvu

pokrajinskega nadzornika, pregledal sedež fašistične stranke v Planini ter se prepiral o ureditvi in poslovanju tamkajšnjih uradov. Obiskal je potem sedež Dopolavara ter si ogledal šolsko kuhinjo, ki je bila pravilno urejena v prostorih ljudske šole.

Se isti dan je zvezni podtajnik pregledal tudi sedež fašistične stranke na Rakeku. Zvezni podtajnik, ki je na tem svojem nadzorstvenem potovanju mogel ugotoviti uspešno delovanje na vseh poljih, je izrazil sodelavcem svoje zadovoljstvo nad velikim delom, ki je bilo opravljeno na tem krajevnem področju, ter jim dal v imenu zveznega tajnika natančna navodila in smernice za bodoče delo, ki ga je treba opraviti. Zlasti jim je naročil, naj še bolj poživijo delovanje na polju izkazovanja pomoči ter propagandno delo.

Neobjavljena pisma jezikoslovca o. Škrabca:

Medila, kako naj zapisuje posebnosti ribniškega narečja

(Nedatirano, iz zadnjih dni novembra 1878.)

...V poslednjem pismu, ki se je potem takem zgnubilo, kar mi je prav žal in zoprno, sem Ti bil med drugim tudi neko vprašanje poslal, da bi mi, kakor hitro bi Ti bilo mogoče, odgovoril nanje. Ali si slišal kedaj doma v Ribnici govoriti na pr. do petá namestu do pet (bis zu den Fersen), ali dosti stezá je v rebri, ali pet ali šest fará namestu far, ali toliko tožbá namestu toliko tožb, ali žegnánje cerkvá namestu cerkveno žegnanje? Ako si slišal kedaj take in podobne besede tako na á govoriti, je vprašanje na dalje kako se tišči a zatezá v Ribnici, ali tako kakor v besedi dan (Tag), ali kakor v besedi dán (gegeben). Kakor v besedi dan (Tag) se izgovarja a tudi v besedi na-priliko mrmrá, kakor v besedi dan (gegeben) pa se izgovarja a v besedi góspá (Frau). Ali se torej izgovarja stezá, tožbá kakor mrmrá, cerkvá kakor mrmrá ali pa kakor góspá?

Ako mi moreš na to vprašanje natančen in gotov odgovor dati, Ti bom zato jako hvaležen. Meni se zdi, kakor bi bil slišal doma govoriti tožbá, cerkvá itd., ali za gotovo se ne morem domisliti.

(21. 2. 1879.)

...Kar se tiče tistih besed, o katerih sem Ti bil pisal, želim, da bi izvedel prav za gotovo pravi odgovor; poprašuje namreč o tej stvari znani profesor Valjavec v Zagrebu in stvar je tudi sama na sebi imenitna za slovensko slovnico. Pisal si mi, da se govori v Ribnici na priliko: »stezá je v rebri dosti« — ali: »toliko tožbá sem imel« — ali: »koliko fará je v ti tehtantiji?« — Jaz vem, da Slovenci v resnici tako govorijo stezá, tožbá itd. Tudi na Dolenjskem se je vsaj nekada tako govorilo, kakor pričajo stare kranjsko-slovenske knjige iz 16. stoletja po Kristusu. Ali jaz se ne spominjam, da bi bil kedaj doma tako slišal. Rad bi toraj za gotovo vedel, ali je tako govorjenje v Ribniški dolini kaj v navadi?

Ali si znabit tudi slišal kedaj reči: »dosti megál, ali pa znabit »dosti megál«, t. j. »dosti gáv«, kakor se pravi »dosti igáv« (od »iglav«). Ali si slišal kedaj: »koliko vojská?« ali morebiti »koliko vojsák«, kakor se pravi od »tréká«: »trák«, »trák«: »desák«.

Od zore do mraka marljivo na delu

Ljubljana, 16. aprila.

Da podamo še nekaj vremenske bilance in pišemo letošnja prva pomladanska poljska dela. Letošnji marec je bil izredno reven na dežju. Zaznamoval je v Ljubljani sicer 16 dni, ko je rosilo, toda skupna količina dežja je dosegla le 46,3 mm, ko je drugače lanski marec zaznamoval samo 10 deževnih dni, toda veliko množino dežja, ko ga je padlo do 131 mm. Tudi april je bil lani sila deževen, saj je bilo v 10 dneh kar 152 mm dežja. Letošnja doba 40 mučnikov je zaznamovala doslej 17 deževnih, odnosno slabih dni in je bilo v tem času do 84,7 mm dežja, ko je bilo nasprotno lani v dobi 40 mučnikov 15 dni deževnih in 145,7 mm dežja. Mnogi kraji v Ljubljanski pokrajini so imeli izredno lep marec in prav malo dežja, k večjemu do 36 mm, pa so bili zopet drugi kraji, ki so bili prav mokri in imeli do 90 mm, kakor so to javile mnoge v pokrajini še obstoječe in poslujoče vremenske opazovalnice meteorološkemu zavodu v Ljubljani.

Ker je lepo, brezdežno in sončno, je ta teden v ljubljanski okolici povsod po poljih zavladalo živahno delo. Pa tudi v mestu se ljudje marljivo gibljejo po vrtovih, opuščenih travnikih in njivah. Vse prekopava travniško rušo in skuša napraviti lepe gredice za različne pridelke: krompir, sočivje in zelenjavo. Redke bodo v mestu še nezazidane površine, ki ne bi bile obdelane!

Včeraj zjutraj je bilo sicer nekoliko hladno, saj je temperatura padla pod ničlo, čez dan pa gorko in ljudje so se z urnostjo gibali po njivah in gredah. Mnogi delavci na periferiji mesta, ki so čez dan zaposleni po svojih službah, hite že zgodaj zjutraj na svoje njivice in tam urno prekopavajo zemljo in jo rahlajo ter merijo gredice, na katere sejejo vsa mogoča semena. Takoj po končani službi pa zopet po skromnem okrepčilu prijemljejo za lopate in grablje ter delajo na njivi do poznega večera, do mraka, ko je sedaj čas za zatemetitev določen že na 21. uro, ko se še nekoliko vidi. Torej traja sedaj delo na poljih v mestu od zore do mraka!

Mnogo je bilo objavljenih strokovnih in drugih člankov o obdelovanju njiv in polja sploh. V strokovnih listih je o tem zbrana obsežna literatura. O kmetijskih vprašanjih so objavljali tudi dnevniški mnoge aktualne članke, pa tudi glavni, tedensko ali mesečno izhajajoči listi, odnosno revije so posvečali posebno pozornost načinu obdelovanja zemlje in vprašanju, kaj naj poljedelec na njivah poseje. Prvotno so rabili za mešanje pridelkov in za umno obdelovanje zemlje prav lep, domač izraz »kolobarjenje«. To je namreč sistem, po katerem določa umen poljedelec, kako se bodo razni pridelki vrteli na določeni zemlji za dobo 4 let. Po mnogih krajih na Dolenjskem in Notranjskem je udomačen izraz za to »koloba-

Sklepi medministrskega odbora o žitu in prometu vozil

Rim, 16. aprila. s. Predvčerajšnjim in včeraj je zasedal v beneški palači pod Ducejevim predsedstvom medministrski odbor za vzporeditev in prekrbo ter cene. Navzočni so bili: tajnik PNF, finančniki, ministri za finance, kmetijstvo, promet, korporacije, valute in minister za ljudsko vzgojo, državna podtajnika za notranje zadeve in vojno izdelavo, več strokovnjakov in člani direktorija PNF.

Minister za kmetijstvo je poročal o vprašanju prehrane in je poudaril, da so se v zadovoljivi meri povečale zaloge po končanih delih z žitnimi pridelki. Omenjajoč želje, ki jih je izrazila korporacija za žito, je obširno razlagal ukrepe, ki jih sedaj izdelujejo zato, da bi zanjimih delovno silo za čas žetve, prav tako pa tudi za čas mlave in mletve, obenem pa se izdelujejo predpisi za strogo nadzorstvo nad celotnim žitnim pridelkom in za posebno ureditev prehranbenih vprašanj žanjev v skladu z navodili Duceja. Končno je predložil odboru v pretrpi svoj predlog glede količine žitaric, ki bi jih pustili pridelovalcem. Odbor je naročil ministru za kmetijstvo, naj poskrbi za izvedbo predloženega načrta in dal sledeče navodilo, ki naj ga upošteva pri odmeri količin, ki ostanejo pridelovalcu: neposrednim pridelovalcem, to je tistim, ki sami opravljajo poljska dela, se pusti na osebno 1,5 stota žita za družinsko porabo.

Medministrski odbor je nato razpravljal o dotoku izletnikov na morje, v hribe in v zdraviliške kraje in sklenil dovoliti bivanje v gorskih, obmorskih, jezerskih in zdraviliških ter klimatičnih krajih ter naročil pristojnim ministrom, naj izdajo

podrobna določila za redno poslovanje železniških prevozov in zanjimajo redno preskrbo z živili, seveda v skladu s sedanjimi razmerami.

Odbor je končno odobril osnutek uredbe za boljše uporabo avtomobilskih vozil, namenjenih za prevoze. Upoštevati je treba pri tem predvsem višje zahteve vojnih prevozov in vojne industrije, kakor tudi potrebe redne prehrane v državi in potrebe rednega življenja državljanov. Po novi odredbi bodo dobili prefekti pooblastilo, da na podlagi obstoječih razmer v svojih pokrajinah uredijo ta vprašanja in smejo v nekaterih primerih ta vozila celo zapleniti. Prefekti bodo uredili tudi vprašanje razdelitve pogonskih goriv, tako tekočih kakor suhih, z namenom, da se avtomobilska vozila čim koristneje uporabijo v skladu z določili nove uredbe. Istočasno se ukinja razlikovanje med prevozi za lastno porabo in prevozi za koga tretjega. V vsej kraljevini bo veljala ista prevozna tarifa.

Vsi navzoči so večkrat posegli v razpravo. Prihodnja seja tega odbora bo dne 2. maja v Beneški palači.

Zakaj so bile ustavljene razprave zoper krivce francoskega zloma

Viehy, 16. aprila. s. Pravosodni minister Barthelemy je dal nekaj izjav o vzrokih, ki so privedli do ustavitve razprav zoper krivce francoskega zloma v Rimu. Dejal je, da je to bil le omejen proces, in sicer omejen samo na to, zakaj vojna ni bila zadosti dobro pripravljena. Toda iz omejenega procesa more priti samo omejena resnica, omejena resnica pa ni več resnica. Treba bo torej začeti znova, toda to pot brez plašnic in brez slepil. Sedanji proces v Rimu je vrh tega bil zelo neprijeten zaradi Blumovih napadov na duhovne vrednote, do katerih misli maršal Petain spet privedi Francijo.

Kamnoseško dleto poje svojo pesem

Ce te pot nanese v bližino šempetrskega mostu, že od daleč lahko slišiš, kako pojejo kamnoseška dleta enakomerno svojo pesem. Okrog petnajst kamnosekov pridno obdeluje podpeški kamen in mu daje potrebno obliko in velikost. Delo jim gre naglo od rok in lepi kvadri leže tu in tam. Človek niti ne bi verjel, kako naglo raste šempetrska zapornica. Pred tedni so dogotovili šele desni podporni betonski stebel, danes pa so že na vse tri podporne stebre nazidali in naložili lepo obdelane kamnite kvadre, ki segajo že nekaj metrov v višino, to se pravi tako visoko, da segajo vrhovi kamni do cestnega nivoja. Vsi trije zaporniški podporniki so na zahodnem delu, to je proti toku, narejeni v ovalni obliki, tako da se bo voda od njih lepo odbijala. V sredini podolgovatih podpornih stebrov pa so narejene dva metra široke vrzeli, ki so namenjene za vetavitev železnih zapornic, ki jih bodo po potrebi spuščali ali pa dvigali, kakršno bodo pač hoteli imeti vodno stanje Ljubljane. Če bodo tudi ostala dela šla tako hitro od rok, bomo prav kmalu lahko pozdravili naraslo Ljubljano v sredini mesta. Potem nam bodo manjkali samo še čolni, pa se bomo prepeljali po zelenih valovih priljubljene Ljubljane. Vsekakor pa bo zapornica dokončana še to leto, čeprav je imelo gradbeno podjetje posebno s kopanjem temeljev in talnih podpornih ploskev zelo velike nepravilnosti. Bralci se bodo gotovo še spominjali, kako jim je narasla Ljubljana vedno sproti podirala tisto, kar so zgradili. Zdaž tudi pred morebitnimi naraslimi vodami ni treba imeti nobenega strahu več, kajti zdajšnja dela opravljajo delavci že najmanj štiri metre nad vodno gladino.

S Hrvaškega

Na obletnico osnovanja Nezavisne Hrvaške Države je njen vodja odlikoval še naslednje državnike, ki imajo tudi zasluge za ostvarenje hrvaške države: Nj. Vel. kralja Borisa, Nj. Vel. kralja Mihajla, kraljevega namestnika Horthyja in slovaškega državnega predsednika Jožefa Tisa. Ve inavedeni so bili odlikovani z veleredom Zvonimirjeve krone z meči.

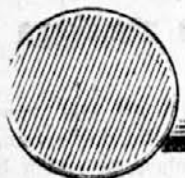
Inozemski predstavniki športa so bili na obisku tudi pri Poglaviniku in pri hrvaškem športnem vodji.

Predstavniki hrvaškega časopisnega urada je povabil na skupen svečan obred nad 70 inozemskih časnikarjev, ki so se udeležili hrvaških slovesnosti ob prvi obletnici hrvaške nezavisnosti.

Hrvaško poslanstvo v Bukarešti je organiziralo veliko umetniško razstavo, kjer je bila prikazana lepota hrvaške zemlje. Razstava je prirejena v velikih dvoranah.

Slovaški notranji minister Mach, ki je zastopal slovaško državo pri hrvaških slovesnostih, je bil sprejet tudi pri zagrebškem nadškofu dr. Štepincu.

Združenje čevljarjev v Ljubljani poziva Združenje čevljarjev v Ljubljani poziva svoje goletnega člana in odbornika g. Učakarja Ignaca, ki bo v četrtek, dne 16. t. m. ob 3. uri polne z Žal k Sv. Križu. Uprava.

RDEČI KROG

ROMAN

Še mnogo jih je bilo po tej Bensonovi žaloigri, ki so plačevali brez obotavljanja zahtevane vsote, ne da bi stvar prijavili policijskim oblastem. Tudi precej časa je že preteklo, odkar ni bilo niti v časopisju in tudi na policiji nobenega govora o »Rdečem krogu«.

Po tem nenavadnem molku je James Beardmore dobil neko jutro na svoji mizi pri zajtrku kvadratno kuverto, v kateri je bil list, na katerem je bil zašrtan rdeči krog.

»Ti se zanimaš za življenjske melodrame, Jack! Čitaj tole!«

James Stamford Beardmore je vrgel svarilni list čez mizo svojemu sinu, sam pa je nadaljeval s pregledovanjem jutranje pošte, ki je ležala zraven njegove skodelice.

James je pobral list s tal in ga srepo pogledal. List je bil iz čisto navadnega pisemskega papirja. Tudi naslova ni imel nobenega. Velik rdeči krog se je dotikal vseh štirih robov in je izgledal, kakor bi bil natiskan s gumijastim pečatom, kajti rdečilo je bilo po krogu neenakomerno razlito. V sredini kroga pa so bile s tiskanimi črkami napisane te besede:

»Za vas predstavlja 100 tisočakov le majhen del vašega premoženja. To vsoto boste izplačali v bankovih nekemu postrežniku, kateremu boste vi s malim oglasom v listu »Tribuna« določili kraj in čas, kdaj naj se sglasi pri vas. Ta oglas pa morate objaviti v 24 urah in v njem tudi navesti, če sprejmete moj predlog. To je obenem tudi moj zadnje svarilo.« Podpis je manjkalo. »Nolc je dejal stari Jim Beardmore in pogledal sina izpod svojih naočnikov. Oči so se mu kar smejele.

»Rdeči krog!« je zasopel sin: Jim Beardmore se je glasno zasmel, ko je dojel zaskrbljenost v mladeničevem glasu.

»Da, Rdeči krog. Ze štiri taka pisma sem dobil.«

Mladenič je strmel vanj, ne da bi spregovoril besedico. Potem pa je dejal:

»Štiri. Za Boga! Ali je to torej vzrok, zaradi katerega Yale stanuje pri nas?«

Jim Beardmore se je spet nasmehnil.

»Prav zaradi tega,« je dejal.

»Seveda. Sicer sem vedel, da je Yale detektiv, toda niti od daleč nisem mislil —«

»Ne bodi v skrbeh zaradi tega peklenskega kroga,« ga je nekam nestrpno prekinil oče. — »Jaz se ga ne bojim. Fryant pa je čisto iz sebe, ker je tudi on zaznamovan in se boji za svoje življenje. Temu se niti ne želim. Jaz in on imava še iz prejšnjih let mnogo sovražnikov.«

James Beardmore je imel v obrazu ostro zašrtane poteze; brada mu je bila sivostriščasto barve. Zaradi tega bi ga lahko imeli za starega očeta lepega, mladega moža, ki mu je sedel nasproti.

Beardmorevo bogastvo je bilo pridobljeno z velikimi težavami. Mnogo pomanjkanja, truda in težav, srčnih bolečin, prevaranih sanj je bilo v življenju tega priseljence, preden se je dokopal do svojega sedanjega blagostanja.

Ta mož, ki mu je grozila smrt že na brezvodnih kalaharskih planjavah, ki je grebel po blatu reke Vale, iskajoč diamantov in ki si je priboril pravico do zlatega polja v Klondyku, je doživel že preveč resničnih nevarnosti, da bi bil vznemirljen zaradi te grožnje »Rdečega kroga«. Bolj kakor to pa ga je vznemirjala zdaj nevarnost, ki je pretila njegovemu sinu.

»Zaupam v tvojo razsodnost, Jack,« je dejal, »zato ne bodi užaljen zaradi tega, kar ti bom zdajle povedal. Nikdar se nisem vme-

ševal v tvoje zabave in v druge tvoje stvari. Ali pa se ti zdi to prav, kar zdaj počenjaš?«

Jack je razumel.

»Ali mislite na gospodično Drummondovo, oče?«

Ta je prikimal.

»Ona je tajnica gospoda Fryanta,« je prišel mladenič.

»To vem, da je ona tajnica,« je odvrnil oče. »In zato ni ona čisto nič na slabšem. Ali pa ne veš nič drugega o njej, Jack?«

Mladenič je pri tem premišljeno zvil svoj prsteček v klobček. V obraz je bil rdeč, okrog ust pa je imel poseben izraz, kar je skrivoma zabavalo Jima.

»Ugaja mi in je moja najboljša prijateljica. Še nikdar ji nisem dvoril, če vi to mislite oče, in skoraj bi rekel, da se najino prijateljstvo ohladilo, če bi ji kdaj res poskušal dvoriti.«

Jim je spet prikimal. Rekel je že vse, kar je bilo potrebno in je vzel v roke obsežno kuverto ter se radovedno zazrl vanjo. Jack je opazil, da je bila na njej prilepljena francoska zamka. Bil je zelo radoveden, kdo je pisal to pismo.

Ko je Jim pretrgal zunanji pisemski ovaj, je v njem zagledal še cel sveženj pisem, med katerimi je bilo tudi eno, ki je bilo večkrat zapečateno. Prebral je naslov in obraz se mu je pri tem nakrenžil.

»Hm!« je dejal in položil kuverto na mizo, ne da bi jo odprl.

Pregledal je še ostala pisma in se potem čez mizo nagnil k sinu.

»Nikdar ne zaupaj niti moži niti ženski, dokler nisi spoznal njihovih najslabših lastnosti,« je dejal. — »Danes pričakujem, da me bo obiskal neki mož, ki je pri ljudeh zelo spoštovan, njegova življenska pot pa je črna kakor moj klobuk. Kljub temu pa bom danes z njim sklenil kupčijo, saj so mi njegove najslabše lastnosti dobro znane.«

Jack se je smejal. Nadaljni govor sta potem prekinila, ker je prišel k njima njun gost.

»Dobro jutro, Yale. Ali ste dobro spali?« je vprašal stari Beardmore.

»Pozvonil, naj prinesejo še malo kave, Jack!«

Važna korporacijska seja o pridelovanju in razdelitvi žita

Rim, 15. aprila. s. Pod Ducejevim predsedstvom je bila včeraj seja korporacijskega ministrstva za poljedelstvo. Na seji so bili tajniki fašistične stranke, ministri za korporacije, poljedelstvo in gozdove, za finance, podtajniki Cianetti, Lombroso in Pascolato ter tajnik ministrskega odbora Venturi.

V početku seje je Duce naglasil, da so vsi duhovi v tem trenutku prevzeli od veličastnih vojnih dogodkov in da je cilj vseh napadov zmaga. Zato se bodo morala korporacijska dela in doseženi sklepi strogo spraviti v sklad z naj-
iščimi načrti glede žetve in mletve, ki ga je predlagalo ministrstvo za poljedelstvo in gozdove. Posebej je poročal o naraščanju poljedelcev in o ukrepih, ki naj bi delavcem zagotovili kar največjo gmo in duhovno pomoč. Nato je še omenil, da bi bilo prikladno, da bi se količine žita, ki jih poljedelci lahko shranijo za svoje lastne potrebe, omejile. Po splošnem razgovoru je Duce podal nekaj zelo važnih zaključnih izjav. Glede

delavcev, ki so potrebni za žetev in mletje, bodo kakor lani zaposlili vojake, ki ne prispevajo k zmagi samo z orožjem, marveč tudi z delom in s tem zagotavljajo italijanskemu narodu kruh. Duce je končno poudaril, da se korporacije strinjajo v tehle točkah: a) treba je uvesti strožji red glede mletve in mletve; b) ostati mora stroga zapora nad vsem žitom; c) večji red mora biti v prehrani, ki je določena za žanje; d) uvesti bo treba hitrejši postopek glede dovoljenj in zaposlitve čet pri žetvi; e) glede količine žita, ki ostane pridelovalcem za seme, sta določena dva stota na hektar za zgodnje žito in 1.80 stota za kasno žito.

»D-lavstvo kamnoseške stroke vljudo vabimo na sestanek, ki se vrši v nedeljo, dne 19. aprila ob 10. uri dopoldne v pritličju Pokrajinske delavske zveze, Ljubljana, Miklošičeva cesta 22. Na dnevnem redu je razgovor o sklenjenih kolektivnih pogodbah za kamnoseško stroko. Vabljeni!

Ljubljansko gledališče

Drama:
Četrtek, 16. aprila ob 17.30: »Zaljubljena žena.«
Red Četrtek.
Petek, 17. aprila ob 15: »Konto X.« Izven.
Znižane cene od 12 lir navzdol.
Sobota, 18. aprila ob 17.30: »Ifigenija.« Izven.
Nedelja, 19. aprila ob 14: »Jurček.« Mladinska predstava. Izven. Cene od 15 lir navzdol. — Ob 17.30: »Voda.« Izven. Zelo znižane cene od 12 lir navzdol.
Opera:
Četrtek, 16. aprila ob 16.30: »Evgenij Onegin.«
Red A.
Petek, 17. aprila: Zaprt.
Sobota, 18. aprila ob 15: »Prodana nevesta.« Izven. Znižane cene od 18 lir navzdol.
Nedelja, 19. aprila ob 14: »Sveti Anton, vseh zaljubljenih patron.« Izven. Znižane cene od 12 lir navzdol. — Ob 17.30: »Orfej in Evridika.« Izven. Znižane cene od 18 lir navzdol.
Godbeniki, ki sodelujejo pri predstavi Vomergerjeve igre »Voda«, bodo imeli skušnjo v četrtek, 16. t. m. ob 12. uri v Drami. Udeležba obvezna.

Gene krme v mesecu aprilu in maju 1942-XX.

Visoki komisar je določil naslednje:
Clen 1. Cene sena se za meseca april in maj 1942-XX določajo takole:
A. Seno z naravnih travnikov: I. vrste za april 65 lir, za maj 70 lir stot, II. vrste za april 60, za maj 65. III. vrste za april 55, za maj 60, IV. vrste za april 40, za maj 45 lir stot.
B. Seno z umetnih travnikov (detelja, lucerna): I. vrste za april 75, za maj 80, II. vrste za april 70, za maj 75, III. vrste za april 65, za maj 70, IV. vrste za april 50, za maj 55 lir stot. Zgoraj navedene cene se razumejo za nezvezano blago franko voz v skladišču pridelovalca.
Clen 2. Kršitelji: določb te navedbe se kaznujejo po postopku iz navedbe z dne 26. januarja 1942-XX št. 8 v denarju do 5000 lir ali z zaporom do dveh mesecev. V hujših primerih se lahko izreče denarna in zaporna kazen. Vselej pa se blago zapleni.

Ljubljana

Koledar

Danes, četrtek, 16. aprila: Benedikt L. Petek, 17. aprila: Anicet, p.

Obvestila

Nočno službo imajo lekarne: dr. Piccoli, Tyrševa c. 6; mr. Hočevar, Celovška cesta 62; mr. Gariš, Moste-Zaloška cesta.
Knjige za vojne ujetnike. Avtonomna sekcija Italijanskega Rdečega križa je prejela od izobraževalnega oddelka Italijanskega Rdečega križa, Rim, obvestilo, da bi potreboval slovenskih knjig za vojne ujetnike — Slovence v Italiji, ujetniških taboriščih. Avtonomna sekcija se zaradi tega obrača do knjižnih založb, knjigarnarjev in privatnikov e prošnjo, naj darujejo knjige zabavne in poučne vsebine za vojne ujetnike. Knjige se sprejemajo v uradnih urah od 8—14 v glavni pisarni avtonomne sekcije, Gosposvetska cesta 2-II.
Spored orgelske koncerta, ki ga bo izvajal v nedeljo, dne 19. t. m. ob pol 7 zvečer v ljubljanski stolnici monsignor Stanko Premrl: I. Stari italijanski mojstri: Bassani: Larghetto; Pescetti: Allegro; Frescobaldi: Fuga. — II. Novejši italijanski mojstri: Bossi: Odrsenje; Picchi: Pastorale; Canestrari: Allegretto festoso. — III. Slovenski mojstri: Gobjmir Krek: Slavnostna predigra; Ignacij Hladnik: Meditacija; Stanko Premrl: Variacije na Skroupovo papeško himno. — IV. Najnovejši slovenski mojstri: Pavel Sivic: Pasacaglia; Janko Ravnik: Graduale; Matija Tomc: Fuga. Opozorjamo na orgelski koncert, za katerega so v predprodaji vstopnice v knjigarni Glasbene Matice.

Naglo oddajo radijskih sprejemnikov si lahko stranke zagotovijo, če takoj gredo po tiskovino za izjavo in po dovolilo vrstnega reda k vratarju mestnega magistrata, torej kar v sobo na desni strani veže poslopja za vodnjakom. To izjavo naj čitljivo in vestno izpolnijo z vsemi podatki, aparat shranijo v zabojček in ga z izjavo takoj odnese sprejemnim komisijam v II. nadstropje stare cukrarne na Poljanskem nasipu št. 40. Za v shrambo sprejeto Poljanskem nasipu 40. Za v shrambo sprejeti aparat dobi vsaka stranka potrdilo. Opozorjamo torej vse stranke, da ni treba čakati, kdaj pride njih številka na vrsto, ker odslej vrstni red po številkah sploh ne bo več objavljen. Zato pa ne odlašajte z oddajo, da zadnje dni ne bo prevelikega navala ter morda kdo ne bi mogel o pravem času priti na vrsto in bi moral nositi težke posledice, če aparata ne bi mogel več oddati. Kdor pa namerava na Kr. kvesturi vložiti prošnjo za dovoljenje, da sme aparat obdržati, ali je to prošnjo že oddal, ta naj pa pride po številko in izjavo na rotovž ter odda aparat v stari cukrarni šele v ponedeljek, 20. t. m. in naslednje dni.

Nesreča na Marijinem trgu. Včeraj ob treh popoldne so bili mnogi pasanti priče nesrečnega dogodka. Nekemu znanemu ljubljanskemu mesarju so se splašili konji. Pod splašene konje je padla stara ženica, 73 letna Marija Pavlovec, vdova po železniškem uradniku, doma na Sv. Petra cesti 14. Iz lekarne Sušnik so telefonirali po reševalni avto, ki je staro ženo prepeljal v bolnišnico Zdravniki so ugotovili, da je pri nesreči strlo ženi obe roki.

Sportni drobci

Zadnji hrvaški športni list »Sport« prinaša obširen opis dela, ki so ga izvedli hrvaški športniki v prvem letu svoje nezavisnosti. Kakor pravijo opisi, so najbolj napredovali drsalci. Prav tako hvalijo svoje igralce namiznega tenisa, ki spadajo zdaj v vrsto najboljših evropskih igralcev.

V odmoru gori navedene tekme so imeli dolgotrpaši svoj elitni nastop. Na 3 km teka so Hrvatje povabili tudi odlične Nemce, Madžare, Slovence in celo Fince. Vsi so prišli razen zadnjih. Zmagal je odlični nemški atlet Syring, ki je tudi po ostalih evropskih tekaških prava senzacija. Njemu sta na cilju sledila še dva Madžara in Kotnik. Čeprav je prišel šele četrti, je vendar to zanj lep uspeh spričo tako hude konkurence, kot je imel. O podrobnosti vseh športnih nastopov, katerih je bilo še več, pa bomo poročali, ko bomo dobili prva poročila.

Dal 15 al 30 aprile vengono emesse le nuove serie di

BUONI DEL TESORO NOVENNALI 5% A PREMI

Interessi e Premi esenti da ogni imposta presente e futura

PREZZO di emissione: L. 97.50 per ogni cento lire di capitale nominale, da versarsi sia in contanti che in cedole ammesse in sottoscrizione. PREMI: ciascuna serie di L. 1 miliardo di Buoni concorre annualmente a n. 116 premi per un ammontare complessivo di L. 4.500.000 mediante estrazioni semestrali.

Le sottoscrizioni si ricevono presso tutte le Filiali dei seguenti Enti e Istituti che fanno parte del Consorzio di emissione, presieduto dalla Banca d'Italia:

Cassa Depositi e Prestiti — Istituto Nazionale delle Assicurazioni — Istituto Nazionale Fascista della Previdenza Sociale — Istituto Nazionale Fascista per l'Assicurazione contro gli infortuni sul lavoro — Banca d'Italia — Banco di Napoli — Banco di Sicilia — Banca Nazionale del Lavoro — Istituto di S. Paolo di Torino — Monte dei Paschi di Siena — Federazione Nazionale Fascista delle Casse di Risparmio — Istituto di Credito per le Casse di Risparmio Italiane — Cassa di Risparmio delle Provincie Lombarde — Banca Commerciale Italiana — Credito Italiano — Banco di Roma — Federazione Nazionale Fascista delle Banche e Banchieri — Istituto Centrale delle Banche Popolari — Banca d'America e d'Italia — Banca Popolare Cooperativa Anonima di Novara — Banco Ambrosiano — Banca Popolare di Milano — Società Italiana per le Strade Ferrate Meridionali — Assicurazioni Generali di Trieste — Compagnia di Assicurazioni di Milano — Società Reale Mutua Assicurazioni Torino — Riunione Adriatica di Sicurtà — La Fondiaria Compagnia di Assicurazioni Firenze — Compagnia Finanziaria degli Agenti di Cambio;

Banca Nazionale dell'Agricoltura — Banca Cattolica del Veneto — Credito Commerciale, Milano — Banco Santo Spirito — Banca Toscana — Banca Agricola Milanese — Banca Provinciale Lombarda — Banco di Chiavari e della Riviera Ligure — Banca Vonwiller — Credito Industriale, Venezia — Credito Romagnolo — Banca Lombarda di DD. & CC. — Banco S. Geminiano e S. Prospero — Banca di Legnano — Banca Unione, Milano — Banca Belinzaghi — Società Italiana di Credito, Milano — Banco Lariano — Credito Varesino — Credito Agrario Bresciano — Banca Agricola Commerciale, Reggio Emilia — Banca Piccolo Credito Bergamasco — Banca del Friuli — Banco S. Paolo, Brescia — Banca Gaudenzio Sella & C., Biella — Banca A. Grasso e Figlio, Torino — Banca Mobiliare Piemontese — Banca del Sud — Banca Piccolo Credito Savonese — Banca Cesare Ponti, Milano — Banca Privata Finanziaria, Milano — Banca Milanese di Credito — Banca Industriale Gallaratese — Banco Alto Milanese — Banca di Calabria;

Banca Mutua Popolare, Bergamo — Banca Popolare, Lecco — Banca Popolare, Luino — Banca Cooperativa Popolare, Padova — Banca Mutua Popolare, Verona — Banca Mutua Popolare Agricola, Lodi — Banca Agricola Popolare, Ragusa — Banca Popolare di Intra — Banca Popolare di Modena — Banca Popolare, Cremona — Banca Mutua Popolare Aretina — Banca Popolare, Sondrio — Banca Piccolo Credito Valtellinese — Banca Popolare Cooperativa, Ravenna — Banca Agricola Mantovana — Banca Popolare di Credito, Bologna — Banca Popolare, Vicenza — Consorzio Risp. e Prestiti per Commercio e Industria, Bolzano — Banca Popolare Pesarese.

Tutte le altre Casse di Risparmio, Banche e Banchieri, e Banche Popolari, iscritte alle Federazioni di Categoria, nonché gli Agenti di Cambio partecipanti alla Compagnia Finanziaria degli Agenti di Cambio.

Od 15. do 30. aprila bodo emitirane nove serije

9 LETNIH 5% ZAKLADNIH BONOV s PREMIAMI

Obresti in Premije so oproščene sleherne sedanje in bodoče davčine

EMISIJSKA CENA: lir 97.50 za vsakih 100 lir nominalne glavnice, plačljivo ali v gotovini ali s kuponi, dopuščenimi za vpis. PREMIJE: Na vsako serijo 1 milijarde lir bonov odpade letno 116 premij v skupnem znesku 4.800.000 lir, ki se znebajo vsakih 6 mesecev. Vpisovanje se lahko opravi pri vseh podružnicah naslednjih ustanov in zavodov, ki pripadajo emisijskemu konzorciju, pod vodstvom zavoda Banca d'Italia.

Cassa Depositi e Prestiti — Istituto Nazionale delle Assicurazioni — Istituto Nazionale Fascista della Previdenza Sociale — Istituto Nazionale Fascista per l'Assicurazione contro gli infortuni sul lavoro — Banca d'Italia — Banco di Napoli — Banco di Sicilia — Banca Nazionale del Lavoro — Istituto di S. Paolo di Torino — Monte dei Paschi di Siena — Federazione Nazionale Fascista delle Casse di Risparmio — Istituto di Credito per le Casse di Risparmio Italiane — Cassa di Risparmio delle Provincie Lombarde — Banca Commerciale Italiana — Credito Italiano — Banco di Roma — Federazione Nazionale Fascista delle Banche e Banchieri — Istituto Centrale delle Banche Popolari — Banca d'America e d'Italia — Banca Popolare Cooperativa Anonima di Novara — Banco Ambrosiano — Banca Popolare di Milano — Società Italiana per le Strade Ferrate Meridionali — Assicurazioni Generali di Trieste — Compagnia di Assicurazioni di Milano — Società Reale Mutua Assicurazioni Torino — Riunione Adriatica di Sicurtà — La Fondiaria Compagnia di Assicurazioni Firenze — Compagnia Finanziaria degli Agenti di Cambio;

Banca Nazionale dell'Agricoltura — Banca Cattolica del Veneto — Credito Commerciale, Milano — Banco Santo Spirito — Banca Toscana — Banca Agricola Milanese — Banca Provinciale Lombarda — Banco di Chiavari e della Riviera Ligure — Banca Vonwiller — Credito Industriale, Venezia — Credito Romagnolo — Banca Lombarda di DD. & CC. — Banco S. Geminiano e S. Prospero — Banca di Legnano — Banca Unione, Milano — Banca Belinzaghi — Società Italiana di Credito, Milano — Banco Lariano — Credito Varesino — Credito Agrario Bresciano — Banca Agricola Commerciale, Reggio Emilia — Banca Piccolo Credito Bergamasco — Banca del Friuli — Banco S. Paolo, Brescia — Banca Gaudenzio Sella & C., Biella — Banca A. Grasso e Figlio, Torino — Banca Mobiliare Piemontese — Banca del Sud — Banca Piccolo Credito Savonese — Banca Cesare Ponti, Milano — Banca Privata Finanziaria, Milano — Banca Milanese di Credito — Banca Industriale Gallaratese — Banco Alto Milanese — Banca di Calabria;

Banca Mutua Popolare, Bergamo — Banca Popolare, Lecco — Banca Popolare, Luino — Banca Cooperativa Popolare, Padova — Banca Mutua Popolare, Verona — Banca Mutua Popolare Agricola, Lodi — Banca Agricola Popolare, Ragusa — Banca Popolare di Intra — Banca Popolare di Modena — Banca Popolare, Cremona — Banca Mutua Popolare Aretina — Banca Popolare, Sondrio — Banca Piccolo Credito Valtellinese — Banca Popolare Cooperativa, Ravenna — Banca Agricola Mantovana — Banca Popolare di Credito, Bologna — Banca Popolare, Vicenza — Consorzio Risp. e Prestiti per Commercio e Industria, Bolzano — Banca Popolare Pesarese.

Vse ostale hranilnice, banke, bančniki in ljudske posojilnice, ki so vključene v zvezi bančne kategorije, kakor tudi menjalnični agenti, ki so člani družbe »Compagnia Finanziaria degli Agenti di Cambio«.

S. S. van Dine KRIMINALNI ROMAN 43

»O'Brien, ki je že opravljala takšno službo ob priliki Sitwellove afere. Nobena stvar ji ne uide ter je tudi krepka kot kakšen možak.«

»Treba jo bo opozoriti, čimprej se na neko drugo stvar,« je pripomnil Markham in napeljal narednika na Von Blonove ukradene strupe. »Če je strupe vzel kdo pri Greenejevih, jih bo ona morda lahko našla.«

»Moj Bog, zdaj še strupi!« je vzdihnil Heath, ki je Markhamova opomba nanj naredila globok vtis. »Morij in strihin! Najdemo ju lahko čez kak mesec dni, ne da bi ju iskali! Na sto krajih je ta strup lahko skrit. Vsekar pa bom šel tja in povedal straznici O'Brien, naj malo pogleda za njimi. Morda se ji le posreči preprečiti, da bi strupe kdo rabil. Toda, ali ni naš zločinec res neverjetno drzen? Ni

potekla še niti ena ura po Rexovem umoru in že je izginil trup.«

»Vse to početje kaže, da ima zločinec hladno kri in res edinstvene živce,« je razlagal Vance. »Prerazunost in vztrajnost tvorita podlago vseh teh zločinov. Prav nič ne bi bil presenečen, če bi slišal, da je bila doktorjeva torbica že stokrat prebrskana in da se je tako strupov počasi nabralo mnogo. Danes dopoldne so morda stikali po torbici zadnjikrat. Vidim pošastni načrt, ki je bil zasnovan morda že pred leti. Znašis smi se zdaj pred peklensko doslednostjo norosti ali še pred čem starejšim: pred izprijenostjo zmešanega uma.«

»Dovolj imam tega, preberimo zdaj oporo,« je predlagal Markham. »Lahko nam odkrijeta kak tehten vzrok.«
»Brez dvoma,« je hitro prijel za besedo Vance, »toda ne verjamem, da bi bil ta vzrok denar. Morda bo tudi

denar igral svojo vlogo, toda ne edini, nit ne glavne.«

Markham je razgrnil predse precej natipkanih listov.

»Mislim, da ni potrebno brati vsega od besede do besede. Jaz sem vse natučno že pregledal in lahko na kratko povem vsebino. Zadnja oporoka Tobiasa Greeneja je bila napisana leto dni pred njegovo smrtjo. Določa pa, da mora družina vsaj pet in dvajset let živeti skupaj v stari hiši, ki mora »vedati ostati nedotaknjena. Po preteku tega roka je hišo dovoljeno prodati ali podreti. Pogoji, ki jih oporoka navaja za domače, če hočejo postati dediči, so zelo strogi. Dediči morajo stalno bivati v tej hiši. Imajo pa pravico biti odsotni vsako leto za dobo, ki ne presega treh mesecev.«

»In če bi se kdo od otrok poročil?«

»Ni dovoljena nobena izjema. Oporoka ne spreminja strogih določb. Če bi se kdo od domačih poročil, mora prav tako ostati v hiši s svojim zakonskim drugom. Dovoljeno je postaviti dve majhni hišici ob Cesti 52a za potomce, če bi jih kaj bilo. Samo Ada, ki se ne sme smatrati za Tobiasovo hčer, ima pravico iti od hiše, če se poroči, za dediščino da se ne sme pogovarati.«

»Kakšne pa so kazni za primer, če se oporoke ne bi držali?«

»Ena sama kazen je, in ta je drakonika: popolna izguba pravice do kakšnega deleža.«

»Res svojeglaven je bil ta starec!« je godrnjal Vance. »Toda povej mi, kako je bilo premoženje razdeljeno?«

»Saj sploh ni bilo razdeljeno. Le nekaj volil. Edini dedič pa je vdova, ki do smrti premoženje uživa in ki lahko v svoji lastni oporoki določi deleže po tem, kako so njeni otroci in vnuki skrbeli zanjo. Vse imetje pa mora ostati v družini.«

»In od česa otroci zdaj žive? Od materinih dohodkov?«

»Ne povsem. Vsak dobiva od izvršitelja oporoke letni znesek, ki zadostuje njegovim osebnim potrebam. Potem pa o Tobiasovi oporoki ne bi bilo povedati nič več.«

»Omenjal si volila. Kakšna so ta?«

»Sprootu je stari Tobias odmeril znesek, ki bi mu zadostoval, da bo lahko živel brez skrbi, kadar bi hotel zapustiti službo. Frau Mannheim pa naj po preteku pet in dvajsetih let dobiva še pokojnino do smrti.«

»In med tem časom lahko ostane pri hiši za kuharico,« dobro znano zelo zanimivo!«

»Da, tako stoji v oporoki.«

»Tale stvar glede Frau Mannheim me zanima,« se je oglašil Vance. »Mislim, da bova čez kak dan imela razgovor med štirimi očmi. Ali drugače volila ni nobenega več?«

»Pač, neko volilo bolnišnici, v kateri je Tobias zdravil svoj tifus, ki si ga je nakopal v tropskih krajih; dar stoli za kriminologijo v Pragi. Kot svojevrsno posebnost pa lahko navedem newyorškemu policijskemu okrožju, ki bo po pet in dvajsetih letih njen lastnik.«

»Nekaj nenavadnega! Ta vzklík je bil seveda Vancejev.«

»O tem sem že slišal govoriti. Toda skladovnica knjig, ki so določene, da postanejo po pet in dvajsetih letih naša last, ni bila stvar, ki bi vzbujala preveč zanimanja. In zdaj pogledimo oporoko gospe Greenejeve,« je nadaljeval Markham. »Ta pa je že v nekoliko tesnejši zvezi s sedanji razmeri. Vendar, kakor gledam na vsi stvar jaz, tudi ta oporoka ne odkriva nobene takšne stvari, ki bi nam mogla razložiti, kako je prišlo do zločina. Gospa Greenejeva je matematično razdelila imetje med otroke in ta prvi temeljna tudi na Ada.«

Andrejčkov
Jože

Žalost in veselje

Roman
v slikah

Risal Jože Beranek Besedilo priredil Mirko Javornik

544.

Aleš vzame pismo ter bere: »Preljuba mali! Koliko lepega sem že videl po svetu, odkar sem se ločil od Vas! Moj gospod me ima rad in mi je obljubil poveljniško na ladji. Zdaj smo na azijskih otokih. Napisal sem že debel zvezek o tem polovanju. Zbogom, draga mali! Pozdravlja Vas Vaš hvaležni sin Ferdinand Senčar.«

545.

Ferdinand Senčar — to ime mu je zvenelo po ušesih. Srce mu je glasneje bilo. »Senčar?« pravi ves prevzel, »lo je naša rodbina, in Ferdinand je moj brat, o katerem so mi oče pravili, da živi v Newyorku.« — »Da, da,« reče tujec, »brat in oče sta se izgubila, sam pa je živel pri materi, ki je vse upanje stavila v sina.«

546.

»Ferdinand, moj brat!« je rekel Aleš zamišljeno, »ti si v suženjslvtu, moj oče so bili v suženjslvtu in jaz tudi. — Dokler bo kaplja krvi v meni, ne bom nehal, da te rešim. Hej, dragi gospod, tudi jaz se vam pridružim. Bil sem vojak in znam rabiti orožje. Ali rešim brata, ali pa poginem.«

Seznam držav, s katerimi je Italija v vojni

Pravno razmerje med Italijo ter raznimi evropskimi in izvenevropskimi državami

»Agenzia d'Italia e dell'Impero« objavlja te dni zanimivo poročilo, iz katerega se lepo vidi, s katerimi evropskimi in izvenevropskimi državami je Italija v vojnem stanju, oziroma s katerimi ni v vojni, pač pa je z njimi samo pretrgala diplomatske odnose. Večerna izdaja tržaškega »Piccola« prinaša to poročilo pod naslovom: »Vojno stanje in pravni odnosi med Italijo in raznimi evropskimi in izvenevropskimi državami.«

Šestnajst sovražnic

Med države, s katerimi se Italija danes smatra v vojnem stanju, so naslednje: Velika Britanija, njeni dominioni, kolonije ter dežele, ki so pod angleškim mandatom; Sovjetska zveza, Združene ameriške države, Guatemala, Panama, Kuba, Haiti, Salvador, Dominikanska republika, Nicaragua, Honduras, Costarica, Cankajškova Kitajska, Nizozemska Indija in Belgijski Kongo.

Države, ki z njimi Italija ni v vojnem stanju, pač pa je samo

pretrgala diplomatske stike

pa so po seznamu omenjene italijanske poročevalske družbe te-le: Egipt, Irak, Brazilija, Mehika, Kolumbija, Venezuela, Peru, Paragvaj, Urugvaj, Bolivija in Equador. Začasno pa je Italija pretrgala diplomatske odnose s Perzijo in Saudovo Arabijo.

Vzhodno bojišče ob prehodu iz zime na pomlad

Kalinin popravlja Litvinova

Italijanski časnikar Cesare Crivelli je poslal »Piccolu« iz Berlina izčrpano poročilo o tem, kakšen je zdaj položaj na vzhodnem bojišču, ko je nastopila prehodna doba med hudo rusko zimo in pomladjo. V zvezi s tem pa podaja tudi nekaj izveščkov iz zadnjega govora predsednika Sovjetske zveze Kalinina, da bi po temnih slutnjah, ki jih je zadnjič izrazil v svoji črnogledosti sovjetski veleposlanik v Združenih državah, Litvinov, spet vžil poguma in povzdignil duha Amerikancem in Angličanom. Crivelli je poročilo iz Berlina pravi med drugim:

»Na vzhodnem bojišču se je ponekod hitreje, drugod spet počasneje začel tajati sneg. Ruske pokrajine polagoma dobivajo spet čisto drugačen obraz, oziroma ga bodo dobile v nekaj tednih. Zemlja, ki je zaradi mraza v pretekli zimi globoko zamrznila, silno počasi požira sneg, ki se je

Posebno razmerje obstoji med Italijo in Francijo

ter njenimi kolonijami in deželami, ki so pod njenim pokroviteljstvom in onimi, nad katerimi je Franciji bivša Zveza narodov zaupala začasno upravljanje. Čeprav je dejansko z njimi še vedno v vojnem stanju, vendar razmerje med Italijo in Francijo ni takšno kot med Italijo in drugimi vojskujimi se državami, pač pa med njima vlada tako imenovani »režim premirja«.

Razmerje do Grčije in dežel bivše Jugoslavije

Pogodbe in gospodarski sporazumi, ki jih je bila svoj čas sklenila Grčija z Italijo, so propadli zaradi zadnje vojne na Balkanu, znova pa so bili sklenjeni razni dogovori glede carinskih vprašanj in sicer na podlagi prej obstoječih in veljavnih pogodb.

Slednjič je treba opredeliti še sedanje pravno razmerje Italije do dežel bivše Jugoslavije. Prejšnje pogodbe in gospodarski sporazumi med Italijo ter področjem bivše Jugoslavije, so propadli zaradi propada jugoslovanske države, dočim glede Hrvaške veljajo posebni sporazumi, ki so bili sklenjeni in podpisani 18. maja lani, torej kmalu po končani vojni z bivšo Jugoslavijo.

začel tajati.

Treba je upoštevati — pripominja »Deutsche Allgemeine Zeitung« — da je na področju evropskega vzhoda vse nenormalno, vse nenavadno. Kakor je nekaj nenavadnega huda ruska zima, tako je tudi e pomladjo.

Mraz je sicer ponehal — poudarja omenjeni list — toda težkoče, ki jih morajo premagovati naše čete, se vsaj za zdaj še niso zmanjšale. Kot vedno, je

nemško vrhovno poveljstvo tudi zdaj računalo z vsem

vse pretehtalo ter pravočasno izdalo vse potrebne učinkovite protikrepe. Poskrbelo je na primer, da se zgradi potrebni mostovi, prehodi, jezovi, nasipi in podobno. Zlasti pa je z raznimi popravili in obnovitvenimi deli poskrbelo, da se lahko odteka

voda posebno tam, kjer obstoji nevarnost pred hujšimi povodnjami.

Vojska, kakor je nemška — piše »Börsen Zeitung« — ki je znala premagati vse težave ruske zime, bo znala odstraniti tudi ovire ruske pomladi, ki so zanj čisto nove. Zaskrbljenost, s katero sovjetski voditelji pričakujejo bližnje dogodke, dokazuje znani govor sovjetskega veleposlanika v Ameriki, Litvinova, ki se je glede bodočnosti izrazil zelo črnogledno.

Odkritosrčnost in črnogledost, ki označujeta ta govor sovjetskega veleposlanika, sta ustvarili

mučen vtis v Londonu in Washingtonu

V Berlinu smatrajo za verjetno, da sta ameriška in angleška vlada opozorili Moskvo na nesrečni učinek Litvinovljevih besed ter zahtevali, naj se ta vtis popravi, pa naj se zgodi to na kakršen koli način. Utegne biti tudi res, da je bil Litvinov morda povedal več kot pa je Stalin želel, da bi.

In ta vtis je sklenila popraviti najplavnejša sovjetska osebnost, predsednik Sovjetske zveze Kalinin sam. Imel je govor, v katerem je skušal natančno razložiti, kakšen je zdaj vojaški položaj, in ki ga je objavilo v celoti moskovsko uradno glasilo ter prenašale tudi vse boljševiške radijske postaje.

Končno je tudi čisto gotovo povedal, da je Kalinin obljubil zmago nepremagljivi sovjetski vojski. Pripomnil pa je: »Tudi če bi Nemci zavzeli Moskvo, Petrograd, Rostov ob Donu in najjužnejše dežele Sovjetske zveze, se bo boj nadaljeval z isto srditostjo do zadnje kaplje krvi.«

Kakor se torej vidi, je Kalinin povedal v svojem govoru nekaj čisto drugega, kot pa je izpovedal veleposlanik Litvinov.

Če bi bilo res vse tako, kot je povedal Kalinin

potem bi bilo nemogoče razložiti, zakaj Stalin tako vztrajno zahteva drugo evropsko bojišče, dokler še ni prepozno. Morda je Kalinin svoje poročilo o vojaškem položaju namenil samo Rusom. Britanska propaganda pa je Kalininove besede brž obesila na veliki zvon, da bi dokazala, kako pravilna je njena politika.

Če je sovjetska vojska tako močna in Nemci tako oslabljeni, — pravijo v Londonu — nam res ni treba preveč tvegati in žrtvovati. Spričo očitne propagandne zmešnjave, ki vlada v nasprotnikovem taboru, se ni treba nikomur čuditi, če bo jutri Litvinov ali pa Majski spregovoril ter postavil na laž Kalinina.

Nemška sila

Bilanca, ki jo je v svojem govoru podal Kalinin, v Nemčiji ni na nikogar vplivala. V zvezi s tem je nemški vojaški strokovnjak general Kalitich

napisal v listu »Lokal Anzeiger«, da je prednost, ki jo uživa Nemčija, v vojaškem duhu, ki preveva nemško vojsko. Nemška vojska — piše omenjeni general — se zaveda velikega poslanstva, ve, da jo je poklical narod, ki ga je združil narodni socializem z namenom, da prinese človeštvu blagostanje, nove in boljše čase. Ve pa tudi, da je Bog dal prav Nemčiji to nalogo in ji v Führeru postavil moža, ki ima »se lastnosti velikega političnega in vojaškega voditelja«.

Švicarsko mleko za grške otroke

Po poročilu »CE« iz Berna je švicarska vlada na eni svojih zadnjih sej dovolila, da se sme iz Švice izvažati mleko kakor tudi mlečni izdelki, če so namenjeni za prehrano otrok na Grškem.

600.000 ha samih sončnic

Bukarešta, aprila. (CE). — Letošnjo pomlad bodo v Rumuniji posejali s samimi sončnicami približno 600.000 ha zemlje in sicer izključno samo s sončnicami! Po veliki večini bodo zemljo v ta namen izkoristili v Besarabiji, torej v deželi, ki jo je Rumunija v sedanji vojni z Rusijo dobila spet nazaj. Upajo, da bodo na ta način pridelali v Rumuniji toliko sončnic, da ga bo dovolj ne samo za domačo potrebo, pač pa da ga bo še precej ostalo tudi za izvoz.

Ameriške železnice so dosegle skrajno zmogljivost

Železniška družba v Združenih ameriških državah je objavila pred kratkim zanimivo statistiko, iz katere je razvidno, da so ameriške železnice zdaj že do skrajnosti obremenjene in da večjega prometa ne zmorejo več. Poročilo, ki ga prinašajo italijanski časopisi iz Lizbone, pravi, da je bilo samo v drugem tednu letošnjega marca do skrajnosti naloženih v Združenih državah 799.400 tovornih vagonov. Če to število primerjamo s tisto, ki se nanaša in isto razdobje v lanskem letu, lahko ugotovimo, da je poskočila kar za celih 522%, v primeri z marcem leta 1940 pa za 30%.

Turška drobnica za Libanon

Libanonsko časopisje poroča, kakor piše nek italijanski dopisnik iz Carigrada, da bo Turčija poslala v Libanon 35.000 glav drobnice. S to pošiljko, o kateri pa dozdaj turški listi niso še ničesar povedali, nameravajo zboljšati oskrbo Bližnjega vzhoda z živali. Dozdaj tudi še ni znano, kaj bo Turčija dobila v zameno za to svojo drobnico. Vse, kakor pa prevladuje mnenje, pripominja carigraski poročevalec, da si Turčija ne želi plačila v denarju oziroma v devizah, ker je v tem oziru sama dovolj bogata, pač pa da bi mnogo raje videla, če bi za poslano drobnico dobila od Libanona kakšne industrijske izdelke.

J. RENARD

ROMAN GRDEGA OTROKA

»Jaz sem bil tisti, Honorina!« Nobena reč ne bo več rešila starke. Saj ne vidi, saj ne vidi. Bog pomagaj. Prej ali slej bi bila tako ali tako morala iti. Če bi ji tudi priznal, bi ji bilo le še bolj hudo. Naj gre in naj si misli, da jo je zadela neizogibni udarec usode, in naj ji še na misel ne pride, da bi sumničala Korenčeka.

In čemu bi rekel gospe Lepicovi:

»Jaz sem bil tisti!«

Čemu bi se bahal z zaslužnim dejanjem, berač! za pohvalni nasme? Ne samo to. Bilo bi tudi nevarno, zakaj dobro ve, da bi ga gospa Lepicova na lepem pred vsemi postavila na laž. Boljše bo, da se ne ukvarja s svojimi stvarmi, ali še boljše, da pomaga svoji materi in Honorini iskati kotel.

In ko se za hip vsi trije trudijo, da bi ga našli, je on pri iskanju najbolj goreč.

Gospa Lepicova brezbrizna najprej odneha.

Honorina se je vdala in molilaje odhaja. Korenček pa, ki ga je glas vesti skoraj pogubil, se pogrezne spet vase kakor v železo, kakor orožje pravice, ki ga več ne potrebujejo.

Agata.

Na njeno mesto je prišla Agata, neka Honorinina vnukinja. Radovedno opazuje Korenček novinko, ki bo za nekaj dni pritegnila pozornost Lepicovih nase in tako odredila njega za čas.

»Agata,« pravi gospa Lepicova, »potrkajte, preden vstopite,

kar pa ne pomeni, da bi morali prebiti vrata kakor konj s kopitom.«

»Se že začneta,« si govori Korenček, »ampak pri kosilu bo še boljše.«

Obedujejo v veliki kuhinji. Agata ima prtič čez roko in je pripravljena tekati od ognjišča k omari, od omare k mizi. Počasni namreč sploh ne zna hoditi. Rajši sopiha in se žene, da ji lica rdijo.

In prehitro govori, preglasno se smeje, preveč si prizadeva, da bi ustregla.

Gospod Lepic sede prvi, odvijte prtič, porine krožnik k pladnju, ki ga vidi pred seboj, si vzame mesa in omake in potegne krožnik spet k sebi. Natoči si piti in sključen, povesenih oči, zmerno je — danes kakor vsak dan, Brezbrizen je.

Ko pride drugi pladenj na mizo, se sklani nad svojim stolom in predene nogo.

Gospa Lepicova sama streže svojim otrokom. Najprej naloži bratu Feliks, ker je tako lačen, potem Ernestini, ker je najstarejša, nazadnje Korenčku, ki sedi na koncu mize.

Korenček nikoli ne prosi, naj mu še nalože, kakor da bi bilo izrecno prepovedano. Ena porcija mora zadostiti. Če mu še ponudijo, sprejme, in brez pijače se maši z rižem, ki ga nima rad, samo zato, da se prikupi gospe Lepicovi, ki ima edina v družini zelo rada riž.

Feliks in Ernestina sta bolj neodvisna in zahtevata drugo porcijo. Po načinu gospoda Lepica porineta svoja krožnika k pladnju.

Ali nihče ne govori.

»Kaj jim je neki?« se vprašuje Agata.

Nič jim ni. Takšni so, to je vse.

Ne more drugače, zazeha, ko stoji z razprostrtimi rokami pri mizi.

Gospod Lepic je počasi, kakor bi žvečil stolčeno steklovino.

Gospa Lepicova, ki je sicer vendar bolj klepetava od srake, ukazuje pri mizi s kretnjami in z glavo.

Feliks gnete krušno sredico. Korenček, ki nima več kupice, ima samo eno skrb — kdaj naj pobriše svoj krožnik; če je ješč, ga pobriše prehitro; če se obira, je prepozen. Zato se ukvarja s težavnimi preračunavanji.

Nenadoma gospod Lepic vstane in natoči steklenico vode.

»Saj bi bila šla jaz,« pravi Agata.

Prav za prav tega ne reče, si samo misli. Bolezen vseh se je že prijel, jeziki ji je težak, ne upa si govoriti, a ker misli, da je nekaj napak, podvoji svojo pazljivost.

Gospod Lepic skoraj nima več kruha. To pot Agate ne bo več prehitelo. Tako pazi nanj, da pozabi na druge in jo pozove gospa Lepicova z odsekanim glasom k redu:

»Agata, ste prirasli k tlom?«

»Sem že tu, gospa,« odvrne Agata.

Streže tu in tam, a ne izpusti gospoda Lepica iz oči. Pridobiti ga hoče zase s svojo ustrežljivostjo in poskusila se bo uveljaviti.

Zdaj je č...

Ko žveči gospod Lepic svoj zadnji grizljaj kruha, plane Agata k omari in prinese nenačrt petfuntski hlebec, ki mu ga ponudi prirčno in vsa srečna, da je uganila gospodarjeve želje.

Tedaj pa gospod Lepic zvije svoj prtič, vstane izza mize, povezne klobuk na glavo in gre na vrt, da pokadi cigareto.

Kadar neha s kosilom, nikoli več ne začne jesti.

Agata je obstala ko pribita, presenečena drži na trebihu hlebec, ki tehta pet funtov, in je podobna voščeni reklamni tovarne za reševalne potrebščine.

Sporod.

»To vam je zaprlo sapo,« pravi Korenček, kakor hitro sta z Agato sama v kuhinji. »Le pogum, primerilo se vam bo še kaj drugega. A kam greste s temi steklenicami?«

»V klet, gospod Korenček.«